వాళ్లమ్మాయీ, అల్లుడూ

51

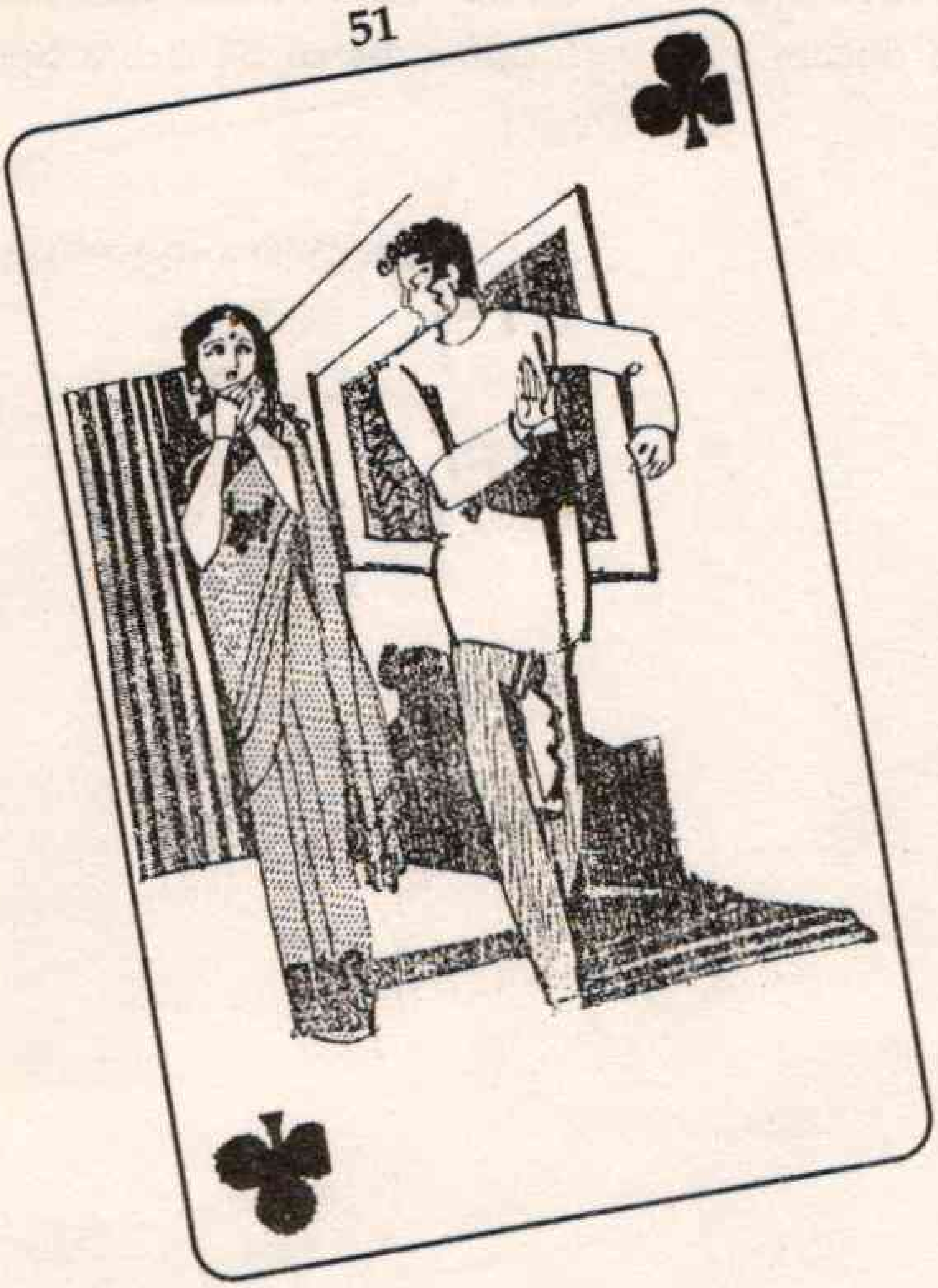

'ఏవరూ, నువ్వు గోపీగాడివి కదూ?'

అని అరుగుమీది కళ్లజోడుగాడు ఆరాతీస్తే!

'ఆరి చిదంబరం నువ్వట్రా?' అంటూ నా బొక్కినోరు మరింత వెడల్పయింది.

ఏభైఏళ్ల మా స్నేహం ఎన్ని నెమరు వేసుకుంటే తృప్తిపడను! అయినా ఎక్కడున్నా వాణ్ణి పట్టివ్వడానికి ఓ సుళువు ఉండనే ఉంది.

'ముక్కోటినాడు పుట్టేనట!' అనేవాడు చిదంబరం.

'బహుశా ఒక్కముక్కుతోటే పుట్టి ఉంటావు!' అనేవాళ్ళం వాడి దీర్ఘనాసిక పడిగట్టి. అనుకున్నది తక్షణం ఆచరణలో పెట్టే సాహసానికి సూదిముక్కు ఓ ప్రతీక అంటారు. నిజమే నేమో అని వస్తుంది వాడి జీవితాన్ని పరిశీలిస్తే.

ఆనాటి కాకినాడ పి.ఆర్. కాలేజిలో ఇంటర్లో క్లాస్‌మేట్స్‌గా మా తొలి పరిచయం. మేమందరం హాస్టల్లో ఉంటే వాడూ, వాళ్ల మేనత్తా వేరే చిన్నవాటాలో ఉండేవారు.

నేనెప్పుడు వెళ్ళినా ఆవిడ నోటి తిట్లదండకమే వినపడేది. "వేడి అనేది గర్భకుహరంలో ఉండాలిగాని మెదడుని చీటికీ మాటికీ వేడెక్కించేస్తుంటే తిన్నది జీర్ణం అవుతుందాంట! ఇలాంటి మొండి ఘటంతో మీరంతా ఎలా సర్దుకుంటున్నారో ఏమో! వాడి రుచులకీ పద్ధతులకీ తట్టుకుని వండి వడ్డించలేక నా ప్రాణాలు పోతున్నాయి బాబూ!"

చిదంబరం ఓ పట్టాన నలుగురితో కలిసేవాడు కాదు.

ఎప్పుడైనా నోరు విప్పితే అది నాతోనే.

ఎందర్లో ఉన్నా వాడి ప్రత్యేకత వాడిదే.

చదువు పూర్తై, పెళ్లై, ఉద్యోగం వెలగబెట్టే రోజుల్లో అయినా అది తగ్గాలంటారా? ఊహు వాడితో అది పెరుగుతూనే వస్తోంది!

ఏదైనా చెబితే నాతోనే చెప్పేవాడు. అంతే అందుకే వాళ్ళ నాన్నగారైనా నా ముందే గోల పెట్టేవారు.

'చూశావటోయ్ గోపీ, మీ ఫ్రెండ్ చేసిన నిర్వాకం? ఇంకా పెళ్లై ఏడాది అయిందో లేదో ఉన్న ఊళ్లోనే వేరింటికాపరం పెట్టేటంత ఘనుడైపోయాడు!'

ఆశ్చర్యంతో నానోట మాట రాలేదు.

వాళ్లమ్మగారు ఆ మధ్యనే పోయారని విన్నాను.

ఆవిడ అస్తమానూ ఏదో రోగంతో తీసుకునేది. వాళ్లమ్మగారి అక్క శాంతమ్మగారు కాబోలు యిల్లు చూసుకునేది. చిదంబరమూ, వాడి పెళ్లామూ ఎప్పుడూ ఇంటి బాధ్యతను చేపట్టిన దాఖలాలు లేవు. ఇలాగైనా ఉండనీక వేరింటి కాపరమా!

'ఈ పల్లెటూళ్ళో ఇక నేనెలా తలెత్తుకు తిరగ్గలనయ్యా? మా కుటుంబం పరువు ఏం కావాలి?' అని మొత్తుకున్నాడంటే వాళ్ల నాన్నగారిదా తప్పు? దానికి మా చిదంబరం జవాబేమిటో విన్నారా? 'అదే నేనూ ఆలోచిస్తున్నాను. వీలైనంత తొందర్లో ఈ ఊర్నుంచి ట్రాన్సురు చేయించుకోవాలి మరి'

అంటూ వాడు చెప్పిన సంజాయిషీ యిదీ:

పెళ్లినాటికే చిదంబరం కాబోయే భార్య టీచరుగా పని చేస్తూండేది. పెళ్లయ్యాక కూడా సాగించింది. ఇద్దరూ ఎవరి ఉద్యోగాల్లో వాళ్లు వీధినపడితే, వాళ్లమ్మగారు బతికున్నన్నాళ్లు యింటిపని చూసుకొనేదిట. ఆవిడ ఓ రోగిష్టి మనిషి కనక వాళ్లక్క, తల చెడి అక్కడ చేరిన శాంతమ్మగారే, చెప్పాలంటే, అంత బాధ్యతా వహించేదిట. మరింతకూ ముందే ఉందో, చెల్లెలు పోయాక అలా జరిగిందో, శాంతమ్మగారు మరిది పడకగదిలో కూడా స్థానం సంపాదించిందిట! ఇదేం పని అని ఎవరైనా పరోక్షంగా అయినా నిలదీస్తే వాళ్లనాన్న ముసిముసి నవ్వులతో దాటేశేవాడట. నలభై అయిదేళ్ల నడివయస్సులోనే కట్టుకున్నది దగాచేసి తన దారి తను చూసుకుంటే మగాడన్నవాడు ఏ సంబంధమూ పెట్టుకోక చస్తాడా!' అనే బంధువుల తీర్పు వింటూ ఆ యింట్లో ఉండడం చిదంబరం భరించలేకపోయాడట! అందుకే మూటాముల్లే సర్దుకుని వైదైపోయారుట.

'ఒరే నీ యిష్టం వచ్చినట్టు నువ్వు చేస్తావు కదా, ఆయన తంటాలేవో ఆయన పడితే మధ్య పీకెందుకు మంట? అయినా యింటికి పెద్ద కదా....'

'అలాంటి పెద్దల చిన్న బుద్ధుల్ని నేను భరించలేకపోయాను గనకనే!'

అయినా వీడికి అక్కర్లేని గొడవంటూ లేదు. ప్లీడరుగా పేరుపొంది వీళ్ల నాన్న చచ్చినంత ఆస్తి సంపాదించాడు. వీడా ఒక్కగానొక్క కొడుకు లోకంలో అన్నీ మనకి కావలసినట్టే జరుగుతాయా, అందరూ మనం చెప్పినట్టే వింటారా? జన్మనిచ్చిన తండ్రి బలహీనతనే క్షమించలేకపోతే మనం ఏం సరిపెట్టుకోగలం, ఏం సుఖ పడగలం!

నేనెన్నివిధాల చెప్పినా అది చెవిటివాడి ముందు శంఖం ఊదడమే.

"అలా సరిపెట్టుకోడం నా దృష్టిలో కేవలం ఆత్మవంచనే. సుఖపడడం అనే మాటకి నా నిర్వచనం వేరు. అది నా తండ్రి విషయంలో అయినా ఒకటే, రేపొద్దున్న నా పిల్లల విషయంలో అయినా అంతే"

'చూద్దాంలే రక్తం బిగి ఉన్నప్పుడు ఎన్ని శపథాలైనా చెయ్యొచ్చు'

'నువ్వే చూస్తావుగా!

అనే ఎదురుసవాలే మా చిదంబరంగాడి రడీమేడ్ జవాబు.

'రక్తం బిగి'మాట దేవుడెరుగుగాని వాడి 'పంతంబిగి' మాత్రం ఎక్కడా చెక్కు చెదిరినట్టులేదు. వేరే ఊళ్లలో ఉద్యోగాల్లో స్థిరపడినా మంచికో చెడ్డకో అప్పుడప్పుడు మేం కలుసుకుంటూనే ఉన్నాం. ఎప్పట్లా వాడి విశేషాలు నన్ను ఆశ్చర్యంలో ముంచి తేలుస్తూనే ఉన్నాయి.

ఇంతకీ బాగా సంపాదించారన్నమాట నిజమే గాని అంతకు మించిన అప్పులు కనిపించేయిట, చిదంబరం నాన్న పోయాక చూసుకుంటే. ఉన్న యిల్లూ, కాస్త పొలమూ, ఆయన స్వార్జితమే గనక, సర్వహక్కులతో శాంతమ్మగారి పేర రాసేసి మరీ కన్ను మూశారట!

'మీ పెద్దమ్మగారు మీ నాన్నగారికి మందో మాకో పెట్టి అంత ఆస్తి రాయించేసుకుని ఉంటుంది. కన్న కొడుక్కి చిల్లి గవ్వ యివ్వకపోవడం ఎక్కడైనా ఎరుగుదుమా! మీరు కోర్టుకెక్కండి, ఊరుకుంటే లాభం లేదు' అని బంధువులు ఉసిగొల్పేరు.

'మనం లేదని కాదు, అన్యాయం జరుగుతూ ఉంటే చూస్తూ కూచోడం అధర్మం. నువ్వు వెంటనే ఓ కాగితం తగిలించు అల్లుడూ' అని మావగారు మరింతగా ప్రోత్సహించాడు.

నిజానికి వాళ్లమావగారు చెప్పినట్లు చిదంబరం ఆర్థికస్థితి ఒకళ్ల నుంచి రాబట్టవలసిన పద్ధతిలో లేదు ఆనాటికి. చిదంబరం క్లాస్ వన్ పోస్టులో ఉన్నాడు. వాళ్లావిడ హెడ్‌మిస్ట్రెస్ స్థాయికి చేరింది. ఒక్కర్తే కూతురు, హేమ అంటారు, ఎం.బి.బియస్ రెండో ఏడు చదువుతోంది.

దశాబ్దాలుగా మొగుడి మొండివైఖరికి అలవాటు పడిపోయిన అతని భార్య చూడామణి ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ సలహాలు యిచ్చి ఎరగదు. అతనెప్పుడూ ఎవర్నీ దేనికీ సంప్రదించడు. తను అనుకున్నది చెయ్యకా మానడు! అందుకే ఆ రోజు.

'నేనోసారి పిఠాపురం వెళ్ళి పెద్దమ్మ వ్యవహారమేమిటో తేల్చుకుని వస్తాను' అని భర్త బయల్దేరుతూంటే మతిపోయినట్టు చూసింది.

అలా వెళ్ళిన పెద్ద మనిషి వారం రోజులకి గాని తిరిగొచ్చి ఆఫీసు పన్లో జాయిన్ కాలేదు. అతను చేసుకొచ్చిన నిర్వాకం విని మరి ఆ పెళ్లామూ వాళ్ల వాళ్లూ ఎలా తట్టుకున్నారోగాని, పాటి స్నేహితుణ్ణి నాకే నోట మాట రాలేదు!

ఇంతకీ రెండోసారి వైధవ్యం అనుభవించినంత దుస్థితిలో ఉందట వాళ్ల పెద్దమ్మ. మరిది ఆవిడపేర ఆస్తంతా రాసేశాడని తెలియగానే. ఎక్కడెక్కడి చుట్టాలూ యిల్లు నిండిపోయారట. ఆ సలహాల తీరుతెన్నులెలాంటివో ఆవిడ ఎరగదట. ఏకాంతంగా వేరే పిల్చి అన్నీ చిదంబరానికి చెప్పుకుని గొల్లుమందిట.

మీకు నేను చేసిన ద్రోహం చాలు. కన్న కొడుకువి, న్యాయమైన జ్ఞాతివి. నీకు గాక, ఆయన రాస్తే రాశారు. ఈ పాపం యింకా యింకా నేనే మూట కట్టుకుపోవాలా! వెంటనే నన్ను ప్లీడరు దగ్గరకి తీసికెళ్లు. నీకెలా రావాలో ఆ ఏర్పాటు చెయ్యి. ఎక్కడ సంతకం పెట్టాలో చెప్పు. నన్నే కాశీయో పంపేయ్యి' అని బతిమాలిందిట.

ఆ రాత్రే ఆవిడకి చిన్న హార్ట్ ఎటాక్ లాంటిది వచ్చిదిట. అంతకుముందే ఆవిడంటే ఎంతో ప్రేమ చిదంబరానికి. తల్లి సంకటం మనిషి గనక అతని ఆలనాపాలనా ఎక్కువగా చూసింది ఆవిడే మరి. ఇంతకీ అతని కోపం వాళ్ల నాన్నగారి మీద తప్ప అన్నేళ్లపాటు ఆ ఇల్లు నడిపిన పెద్దమ్మ మీదకానేకాదుగా!

'పెద్దమ్మా నేను ఏం చెబితే అలా చెయ్యాలి. కాదూ కూడదంటే నేను యిప్పుడే వెళిపోతాను' అని ఆవిడ చేత ఒప్పించాడుట. ఊళ్లో బాగా తెలిసిన ప్లీడర్ని కలిసి అతను అక్షరాలా అమలు చేసిన నిర్ణయాలు యివీ: ఆ యిల్లుగాని భూములుగాని వాళ్ల నాన్నగారి స్వార్జితం ఆయన వీలునామా ప్రకారం అవన్నీ పూర్తిగా శాంతమ్మకే దక్కుతాయి. తనకిగాని తన వారసులకి గాని వాటి మీద ఎలాంటి హక్కూలేదు. రెండో మేనమామతో సంప్రదించి వాళ్ల ఆఖరబ్బాయి పదేళ్ల శంకరాన్ని శాంతమ్మగారికి దత్తత యివ్వడానికి ఒప్పించడమేగాక ఆ తతంగాన్ని దగ్గిరుండి రిజిస్టరీ చేయించాడు కూడా. ఇందులో ఎవరేం తలదూర్చి చిక్కులు పెట్టడానికి ప్రయత్నించినా ఓ కార్డు ముక్క రాస్తే చాలు, తనొచ్చి సరిదిద్దుతానని పెద్దమ్మకి భరోసా యిచ్చి మరీ రైలెక్కేడట చిదంబరం!

ఇదంతా ఏదో పెద్ద ఘనకార్యమనీ, త్యాగమనీ చిదంబరం మురిసిపోవచ్చునుగాని నాకేమంత సబువుగా మాత్రం తోచలేదు. ఆవిడగారు తనంతట తానే ఒప్పుకుంది, 'ద్రోహమనీ'. పోనీ అనుభవించినంతకాలం అనుభవించి తర్వాతైనా వీళ్లపేర రాసిమ్మంటే అదోరకం. ఈ దత్తత వ్యవహారం కూడా ఏమిటి! తనకీ ఓ సంసారముందనీ, బాధ్యత ఉంటుందనీ, మరచిపోతే ఎలా? ఇదెలాంటి వ్యక్తిత్వం? ఇద్దరూ నాలుగు చేతులూ సంపాదించుకుంటూ ఒకే ఒక పిల్లనయితే కనిపారేశారుగాని, నాలాంటి బహు కుటుంబీకుడైతే ఏమైపోవాలి!

చిదంబరం పెళ్లాం గనక అన్నిటికీ మౌనంగా ఓర్చింది గాని మరో ఆడదైతే యీపాటికే మొగుణ్ణి వీధినపెట్టేసి జలకడగేసి ఉండును. పాపం మాదొడ్డ యిల్లాలు. కొంగున అగ్నిహోత్రం కట్టుకుని యిలాంటి తలపొగరుగాడితో యిన్నేళ్లపాటు ఎలా నెట్టుకొచ్చిందో! అందుకే ఆమెని ఆ దేవుడు చల్లగా చూసి ఉండాలి. కూతురు హేమ చదువు పూర్తయింది. ఉద్యోగం కూడా అయింది. కలిగున్న యింట్లో , మంచి హోదాగల ఉద్యోగం చేస్తున్న వరుడికిచ్చి పెళ్లి చేసింది. తన డ్యూటీ అయిపోయింది, ఇక యీ రణపెంకి భర్తతో ఎన్నేళ్లు కాపరం చేసినా ఒకటే. హాయిగా పసుపు కుంకుమలతో వెళ్లిపోయింది, అదృష్టవంతురాలు!

అప్పటికి మా చిదంబరంగాడు రిటైరై ఏడాది దాటింది పెద్దముక్కూ, దానికి తగ్గ ముక్కు

సూటి వ్యవహారమూ గనక, పెద్ద వుద్యోగం వెలిగించినా ఓ చిన్న కొంపైనా కట్టుకోలేదు. చేసిన గుప్త దానాలకి లెక్కా జమా ఎలాగేలేదు. 'వేరే ఏం మిగుల్చుకోలేదని నాకెందుకు దిగులు! సర్కారు ధర్మమా అని నే ఎక్కడ ఉన్నా నెలకి మూడువేలు పెన్షన్ రాళ్లు చేతిలో పడతాయి. బక్కపేగుల వాణ్ణి, నేనెంతతిని చావాలి, నాకయే ఖర్చనగా ఎంత!' అనే ధీమా ఉన్న వాణ్ణి ఎవరెదిరించగలరు! మా దగ్గిరొచ్చి ఉండండి నాన్నా' అని కూతురూ అల్లుడూ వచ్చి ఎంతో బతిమాలితే తప్ప, ఒప్పుకోలేదట ఈ సంగతి ఎవరో చేరేసిన వార్త చెవిలోపడితే 'దారికావురా దొంగ!' అనుకున్నాను కసిదీరా.'ఎంతో బతిమాలితే తప్ప!' అనే బోడి సంజాయిషీ కూడా దేనికీ! వృద్ధాప్యం ఒంటరితనం, అజీర్ణరోగం అంటూ స్పష్టంగా ఒప్పుకోక! ఎవరైనా ఎప్పటికైనా పరిస్థితులతో రాజీపడక తప్పదు. 'రేపొద్దున్న నా పిల్లల విషయంలోనైనా అంతే!' అంటూ బీరాలు పలకడం కాదు. ఇన్నేళ్లకు ఈ విధంగా మళ్లీ కలుసుకున్నాం గనక మొహం మీదే అడిగెయ్యాలి వీడి పంతం ఏమైందో....

ఇన్నేళ్లకు మళ్ళీ ఒకర్నొకరం కలుసుకున్నామనే ఆనందానుభూతితో పై మరచి ఏవేవో అనుకుంటున్నాను గాని కాస్త జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే చిదంబరంగాడు ఇప్పుడున్నది వాడి అల్లుడి క్వార్టర్సు కానేకాదు!

వాడికి మాత్రం ఎవరున్నారు గనక, కూతురికీ తనకీ మధ్య నడచిన వ్యవహారమంతా పూసగుచ్చినట్టు చెప్పుకొచ్చాడు చిదంబరంనాతో...

హేమ డాక్టరు. వాళ్లాయన ఎలక్ట్రానిక్ ఇంజనీరు. ఏదో ప్రైవేటు కంపెనీలో టెక్నికల్ కన్సల్టెంట్ మంచి క్వార్టర్సు కాక అన్నీ ఫ్రీ. పెద్ద హోదా. పెళ్లైన అయిదేళ్లదాకా పిల్లలు వద్దనుకున్నారు గనక ఆ ఖర్చూ ప్రస్తుతం లేదు. మొగుడెవరికి పెట్టేస్తాడో అని చూడామణి గారు తను సంపాదించిందంతా కూతురికే పెట్టేసింది, ఫర్నిచరూ, బంగారమూ కాక.

'లోకం ఏమనుకుంటుందో అని నేనెప్పుడూ లెక్కపెట్టింది లేదు. మీకెంత డబ్బున్నా నా ఖర్చు నేను పెట్టుకుంటేనే నాకు ఆనందం. నాకొచ్చిన పింఛెన్లో నెలనెలా రెండువేల తొమ్మిదొందలు మీకు యిచ్చేస్తాను. అలా మీరు పుచ్చుకుంటానంటేనే మీ యింటికి వస్తాను.' అనే నిబంధన పెట్టేడుట చిదంబరం, కూతురింటికి చేరడానికి.

'నాన్నా నీదంతా ఏకపక్షవాదం. తాతయ్య ఆస్తంతా పెద్దమ్మకి దోచిపెడితే మేం ఎవరమైనా పల్లెత్తు మాట అన్నామా! నువ్వు అననిచ్చావా! తల్లిపోతే కనిపెంచిన కన్న తండ్రిని గాలికొదిలేసిందనే నింద యీ నాడు నాకెందుకు? మాకిద్దరికీ కలిపి కొప్పెట్టినంత డబ్బుంది నీ డబ్బు పుచ్చుకుని నీకు తిండి పెట్టవలసిన దుస్థితిలో మేంలేం. ఇదేమైనా నీకు న్యాయమా?

'నీ విషయంలో న్యాయం యింకోలా ఉంటేనే చేసేది ఏమీ లేదు. అందుకే అన్నీ ముందే స్పష్టంగా చెబుతున్నాను. నువ్వూ అల్లుడు గారూ బాగా ఆలోచించుకుని దీనికి ఒప్పుకుంటేనే మీ గడపతొక్కేది'

అల్లుడి చేతకూడా అవుననిపించుకుని మరీ చిదంబరం వాళ్ల క్వార్టర్సుకి మారేడుట. చెప్పినట్టే. నెలనెలా రెండువేల తొమ్మిదొందలూ వాళ్లకిచ్చేశేవాడుట.

'ఆ మిగిలిన వందా నీ సొంతఖర్చుల కోసం కాబోలు" అన్నాను.

'నాకేం కావాలో అన్నీ ముందుగానే వాళ్లు అమర్చి పెడుతూంటే యింక సొంత ఖర్చులంటూ

ఏం ఉంటాయి?'

'అయితే ఆ వందా ఏం చేసేవాడివి?'

'నీకు గుర్తుందా, ఆ రోజుల్లో, ఏది, మనం యింటరు చదువుకొనే రోజుల్లో నేను వేరే వాటా తీసుకుని ఉండేవాణ్ణి, అప్పుడు మా అత్త నాకు వండి పెడుతూ ఉండేది!

'కాకినాడలో కదూ? అవును. గుర్తొచ్చింది. నీకు వేళకి అమర్చలేకపోయానని గోల కూడా పెట్టేది. ఆవిడేనా?'

'అవును ఆవిడే. మా నాన్నగారికి దూరపు కజిన్. ఏదో తప్పక ఆ రెండేళ్లూ ఆవిడచేత చేయించుకున్నారుగాని మానాన్నగారి తరపువాళ్లకెవరికీ మా అమ్మ పైసా పెట్టనిచ్చేది కాదు. మాట ఎంత పెళుసో మనసు అంత మృదువు మా మేనత్తకి. అసలే అర్భకుణ్ణీ, ఆపైన ఎమిూబియాసిస్ పట్టుకుని ఎంత బాధపడ్డానో ఆవిడ నన్నెంతగా కనురెప్పలా చూసుకునేదో నేనెప్పటికీ మరచిపోలేను. ఉన్న ఒక్కకూతురికీ పెళ్లి చేసే స్థోమత లేక ఓ తాగుబోతు తమ్ముడికి కట్టబెట్టింది. వాళ్లకో పోలియో కూతురు పుట్టింది. ఇప్పుడా ముప్పైఏళ్ల అష్టవాకారాల రాముడమ్మ తప్ప వాళ్ల వాళ్లెవరూ బతికిలేరు'

'ఆ రాముడమ్మకి పెళ్లయిందా?'

'అసలా ప్రసక్తికే అవకాశం లేదు. మా బంధువుల్లో అలాంటి అమ్మాయి ఒకర్తున్నట్టు నేను కనిపెట్టింది కూడా బాగా ఆలశ్యంగానే. చిన్న కిరాణా కొట్టు లాంటిది పెట్టుకుని, ఎలాగో కష్టంమీద రోజులు యీడుస్తోందిట. రెండేళ్లె రాముడమ్మకే నేను నెలనెలా వంద చొప్పున పంపించేది'

అంటూ తనకీ హేమకీ ఎందుకు ఘర్షణ వచ్చిందో బయట పెట్టేడు చిదంబరం. ఓసారి కూతురడిగిందిట! ఓ ఆర్నెల్లు గడిచాక కాబోలు.

'ఆ వందా ఏం చేస్తున్నావ్ నాన్నా!'

'రెండు వేల తొమ్మిదొందలే వద్దన్నారు కాదుటే?'

'ఇప్పుడు మాత్రం కావాలనా! అవసరం వచ్చింది గనక. మాకొచ్చిందాంట్లో నెలకో పదిహేనువేలు చీటీ కట్టేస్తూన్నాం కదా.... అదిగాక మీ అల్లుడుగారు ఫైనాన్సులో మారుతీకారు తీసుకున్నారు. దానికో మూడువేలు తక్కువొచ్చింది నెల నెలా తీర్చేది. నీ పెన్షన్ చెక్కు అలా ఇచ్చేస్తే నీ పేరు చెప్పుకున్నట్టు అవుతుంది. ఏదైనా అప్పుగానే. నీ దగ్గిర యిన్నాళ్లూ ఎంతెంత పుచ్చుకున్నామో ఆయన ఎకౌంట్ వేస్తూనే ఉన్నారు. పరాయిసొమ్ము పైసా పుచ్చుకుంటే ఆయన పై ప్రాణం ఎగిరిపోతుంది. నేనూ అంతేనని నీకు తెలుసుకదా! కాబట్టి పై నెల నుంచీ ఆ వందా కూడా యిచ్చేస్తే....'

తనిలా రాముడమ్మని ఆ సొమ్ముతో ఆదుకుంటున్నానని చెబితే హేమ పలికిన ఒక్కొక్క అక్షరం ముల్లులా దిగబడిందిట, అతని గుండెలో.

'ఇంకా ఎవరో అనుకున్నాను. ఆ ముష్టిముండ రాముడమ్మకా నువ్వు నెలనెలా వందేసి రూపాయిలు పంపేది! ఇలా అయినవాళ్లకి ఆకుల్లోనూ, కానివాళ్లకి కంచాల్లోనూ ఎన్నాళ్లు పెడతావ్ నాన్నా ! అది మన దూరపు బంధువని చెప్పుకుంటేనే సిగ్గుతో తల వంగిపోతుందే! పేరుకి కిరాణా కొట్టుగాని ఆ రాముడమ్మే కిరాయిని దొరుకుతుందని అందరూ చెప్పుకుంటారే!'

ఇక కూతురితో వాదన ఎందుకనుకున్నాడో ఏమో చిదంబరం రెండు చెవులూ మూసుకున్నాట్ట.

అలాగని ఆ నెల వంద పంపడం మాననూ లేదట.

రెండోసారి కూడా హేమ గొడవ పెట్టక మానలేదు.

'నీ ధోరణి నీదే అనుకుంటే నే చెప్పలేనుగాని నాన్నా, ఈ సంగతి తెలిసి మీ అల్లుడెంతో చికాకు పడుతున్నారు. పోనీ ఒకరిమాట ఎందుకు? మనమే ఆలోచిద్దాం. ఆ రాముడమ్మకి యింత పిసరు కృతజ్ఞత ఉందా? రోగంతో తీసుకుంటున్నావు, నీ డబ్బు తింటోంది. 'కులాసాగా ఉన్నావా?' అని ఒక్క కార్డుముక్క రాసిందా! అమ్మ పోయినప్పుడైనా నిన్నొచ్చి చూసిందా? బొత్తిగా పాముకి పాలు పొయ్యడం ఏమిటి నాన్నా!'

ఈసారి కూడా యిట్నించి ఉలుకూపలుకూ లేదు. కన్న కూతురి మీద ప్రేమ చంపుకోలేక యింకో ఛాన్సు యిద్దామనుకున్నాట్ట. నెల్లాళ్ళు ఎంతలో గడవాలి! 'మీ అల్లుడే మన్నారో తెలుసా నాన్నా!' పాపం ఏదో అమాయకత్వంలో పడిపోయి ముందే వాగ్దానం చేసేశారేమో మావయ్య! అనుకున్న ప్రకారం ఈ నెలకూడా పంపేసి చేతులు తుడిచేసుకుని ఉంటారు- ఆ మాత్రం సర్దుకోలేమా ఏమిటి, మనకేం లేదా పోదా! ఏం నాన్నా అంతేకదూ? వచ్చే నెల నుంచీ మాకు అందేది రౌండ్ ఫిగర్ కదూ!'

చిదంబరం కూతురి మాట ఓ విధంగా కరెక్టే చేశారు! ఆ పై నెల నుంచీ. 'రౌండ్ ఫిగర్' అంటే అతని దృష్టిలో సున్నా అని అర్థం. ఓ విధంగా కూతురిలా నిత్యం నిలదియ్యడమే. అతనికి కనువిప్పుకలిగించింది. న్యాయమేదో చూపించింది. తన తిండి ఖర్చు మహా అయితే తొమ్మిదొందలు అనుకుందాం. అయితే తను చేస్తున్నదేమిటి? నెలకి పాతికవేలు సంపాదించే వాళ్లకి రెండూ వేలూ, కిరాణాకొట్టు పెట్టుకుని గుట్టుగా తన మటుకు తను బతుకుతున్నా ఒళ్లమ్ముకుంటోందని నలుగురూ ఆడిపోసుకునే ఓ పరమ నిర్భాగ్యురాలికి కేవలం వంద మాత్రమేనా! వీళ్ల పంచ చేరినందుకు తన సొమ్ములో తను ఆమాత్రం ఖర్చుపెట్టుకోడానికి కూడా స్వతంత్రం లేదా!

నిర్ణయం తీసుకున్నాక చిదంబరానికి మళ్ళీ వెనుతిరిగి చేసే దృష్టే ఉండదు. అతను కూతుర్నివదిలేసి రాముడమ్మ పెంకుటిల్లుకి చేరి అంతా మూణ్ణెల్లు గడిచిందిట! చిదంబరాన్ని నేనిప్పుడు కలుసుకున్నది రాముడమ్మ వీధి అరుగు మీదనేనట!

'ఏంరా నేను చేసింది రైటా తప్పా?' అని ఆ అహంకారి నన్నెప్పుడూ అడగడు నేనేం చెప్పినా వాడెలాగా వినడు. షష్టైడు క్ర్ర తగలేస్తేగాని ఆ బుద్ధి మారదు చాలా ఏళ్లై కలుసుకున్నానని సరదాపడ్డాగాని ఆ సంబంరం నాలో ఆట్టేసేపు నిలబడలేదు. అక్కణ్ణుంచి కదిలిపోయేదాకా నా గుండెదడ వదల్లేదు! వాళ్ల గొడవ నాకెందుకు!

పొద్దుట లేచి పాలపేకెట్లు తెచ్చింది మొదలు, రాత్రి యింటి తాళాలు వేసే వరకూ చాకిరీ చేసినా కోడలి చేత దెప్పులు తినని రోజుండదు నా లాంటి ముసిలాడికి. అందరితో 'అమ్మాబాబూ' అంటూ గడుపుతూ 'కృష్ణారామా' అని ఓ చోట పడుండవలసిన రోజులు. నాకెందుకు బాబూ ఈ చిదంబరంలాంటి వాడి గోల! ఎంత స్నేహితుడు అయితేనేం యిలాంటి వాడితో యింత సేపు గడపడమే నాలాంటి అల్పజీవికి ఓ సాయుధ విప్లవం!

(ఇండియా టుడే, 14-7-98)

✿